

мають того, що здавалося письменникові-політику конструктивним. В. Винниченко постійно намагався знайти компроміс між українським соціалістичним рухом і більшовиками, які були йому духовно часто ближчими, ніж такі українські соціалісти-самостійники, як С. Петлюра.

Після поразки чергової спроби здобуття Україною самостійної державності В. Винниченко опинивсь у вимушеній еміграції, де його життя перетворилося на справжню трагедію. Утомившись від політики, він присвятив себе літературній праці, мистецтву, науці й філософії. Але, незважаючи на власні невдачі й прорахунки, В. Винниченко залишається одним із головних творців державності в 1917–1920 рр. Його здобутки важливі й цінні для нас.

Шелест М.

ПВНЗ «ІСМВ «ХК» ФОРМУВАННЯ ДИПЛОМАТИЧНОЇ СЛУЖБИ В ДОБУ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ

Розвиток української дипломатії на сучасному етапі не може здійснюватись успішно без вивчення історичного досвіду міжнародної діяльності України, її дипломатичної служби в добу Центральної Ради (ЦР). Цей досвід сьогодні має важливе значення у визначенні змісту зовнішньої політики України, формуванні характеру її зовнішніх стосунків.

Відомий історик С. Томашівський зазначав: «Перші початки нової української дипломатії мали національний, недержавний характер». Тому після підписання перших двох універсалів у складі уряду України виник Генеральний секретаріат міжнаціональних справ на чолі із С. Єфремовим, пізніше його очолив О. Шульгін.

Першим виходом УНР на міжнародну арену було підписання Брестської мирної угоди 1918 року. До складу української делегації, яка прибула до Брест-Литовська, входили В. Голубович, О. Севрюк, П. Полоз, С. Остапенко, М. Левицький і М. Любинський. Саме після оформлення цього документа більшість країн Брестського миру визнали Україну як повноправного члена міжнародних відносин. На початку 1918 р. УНР видало «Проект організації Народного Міністерства Справ Закордонних», де було

визначено головні напрямки його роботи та структура його центрального апарату. Центральна Рада 1918 року відрядила перших українських послів до Німеччини, Австро-Угорщини, Туреччини, Румунії.

М. Грушевський закликав до встановлення міжнародних відносин з усіма сусідніми країнами: «Не зв'язуючись ніякими симпатіями чи антипатіями <...>, брати все й у сфері міжнародних зв'язків колишньої Російської держави, і нових зв'язків із Центральними державами і поза ними». Першою спробою встановлення української дипломатичної установи за кордоном було створення представницького органу УНР у Швейцарії.

Перші закордонні відомства не мали чіткої оформленості через брак коштів і професійних кадрів. Тому лише навесні 1918 року запроваджено закон «Про закордонні установи Української Народної Республіки». Згодом у Німеччині, Австро-Угорщині, Болгарії й Туреччині організовано посольства I розряду. Їх очолили найбільш досвідчені й підготовлені українські дипломати. Центральна Рада також почала формувати дипломатичне представництво іноземних держав, тому що Україна на той час уже мала досить широке коло міжнародних контактів. Міністерство закордонних справ заснувало прес-бюро та його філії у Відні, Берліні, Парижі, Лондоні, Римі, які надавали європейському суспільству широку об'єктивну інформацію про Україну та проблеми її державного будівництва.

Важливим кроком було створення консульського відділу на чолі з О. Суховерським, на базі відділу планувалося формування 68 консульських установ у 23 країнах світу. В Україні працювали консульські установи Англії, Бельгії, Данії, Іспанії, Італії, Норвегії, Персії, Португалії, США, Франції, Швейцарії, Швеції. В Одесі були віце-консульства Іспанії, Персії та Греції. До діяльності тодішніх українських дипломатів обов'язково входили дипломатичні місії, які надсилалися до Грузії, Вірменії, на Дон і Кубань, а також до Румунії та Швейцарії.

Отже, ще за часів Центральної Ради було закладено основи української національної дипломатії, сформовано її перші структурні органи, прийнято законодавчі акти, які визначали діяльність дипломатичної служби Української Народної Республіки.